

Warszawa, dnia 19.09.2013 r.

Ldz. BM / 66 / 2013

**Sprawozdanie z I spotkania dyskusyjnego
dot. sporządzania projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000:
CZERWONY BÓR PLH200018**

W ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” w dniu 17 września 2013 r. w siedzibie Nadleśnictwa Łomża w Łomży odbyło się pierwsze spotkanie informacyjno-dyskusyjne Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) dotyczące opracowania projektu planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Czerwony Bór PLH200018.

Celem pierwszego spotkania było przedstawienie:

- prawnych podstaw tworzenia i funkcjonowania obszaru Natura 2000,
- podstaw prawnych tworzenia oraz zakresu merytorycznego planu zadań ochronnych,
- zasad udziału społeczeństwa w procesie sporządzania projektów planów obszarów Natura 2000,
- możliwości wykorzystania platformy informacyjno-komunikacyjnej,
- przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Czerwony Bór wraz z rozpoznaną dotychczas ich lokalizacją,
- głównych problemów związanych z zagrożeniami przedmiotów ochrony rozpatrywanego obszaru Natura 2000,
- prawnych skutków ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

W spotkaniu wzięło udział około 35 osób, reprezentujących różne instytucje i podmioty.

Spotkanie rozpoczęło się powitaniem zaproszonych osób przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Łomża pana Dariusza Godlewskiego. Następnie głos zabrała pani Beata Bezubik – zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku. Powitała gości w imieniu organizatorów spotkania (RDOŚ w Białymstoku) i zaprosiła wszystkich uczestników do przedstawienia się. Koordynator projektu Planu – pani Małgorzata Bidłasik przedstawiła program spotkania i zaprosiła uczestników do dyskusji.

W **pierwszej informacyjnej części warsztatów** zostały omówione następujące zagadnienia:

1. Sieć obszarów Natura 2000 a krajowy system obszarów chronionych (KSOCH) – przygotowane przez Zdzisława Cichockiego i Agnieszkę Kuśmierz, przedstawione przez Agnieszkę Kuśmierz

W referacie zostały omówione podstawy prawne tworzenia form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody (UOP) oraz tworzenia, funkcjonowania i likwidacji obszarów Natura 2000. Następnie omówiono Krajowy System Obszarów Chronionych województwa podlaskiego – obszary chronione oraz Sieć Obszarów Natura 2000. Podkreślono, iż w przypadku obszarów Natura 2000 ochronie podlega nie cała przestrzeń, ale konkretne obiekty – przedmioty ochrony.

Zwrócono uwagę na fakt nakładania się systemów obszarów chronionych w części terenu pokrywającej się z obszarem Natura 2000, w konsekwencji czego powinno uwzględniać się zakres planów zadań ochronnych (art. 28) albo zakres planów ochrony (art. 29) obszarów Natura 2000.

2. Charakter, zasięg przestrzenny, podstawy prawne oraz zakres merytoryczny planu zadań ochronnych – przygotowane przez Zdzisława Cichockiego i Agnieszkę Kuśmierz, przedstawione przez Agnieszkę Kuśmierz

Omówiono zasady sporządzania planu zadań ochronnych. Poruszono m.in. następujące kwestie: nadzoru nad obszarami Natura 2000, prawa do udziału w pracach nad projektem planu zadań osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie chronionych siedlisk, udziału społeczeństwa w procesie tworzenia planu, ustanowienia planu zadań ochronnych na mocy zarządzenia wydawanego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (podkreślono, iż zarządzenie to jest aktem prawa miejscowego). Został także przedstawiony zakres merytoryczny planu zadań ochronnych. Następnie omówiono tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych, zakres koniecznych prac oraz tryb dokonywania zmian w planie określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. 2010, nr 34 poz. 186).

3. Rola i zasady udziału w procesie sporządzania planu zadań ochronnych – zagadnienie przygotowane przez Jana Borzyszkowskiego i Bożenę Kornatowską, zaprezentowane przez Jana Borzyszkowskiego

W referacie podkreślono iż powstawanie planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 nieodłącznie wiąże się z procesem komunikacji z lokalną społecznością, prowadzącym do jej włączenia w ochronę obszaru. Omówiono przepisy odnoszące się do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska naturalnego: Poinformowano o korzyściach dla społeczności lokalnej oraz o korzyściach dla obszarów Natura 2000, w związku z ustanowieniem planów zadań ochronnych. Omówione zostały poziomy uczestnictwa interesariuszy w planowaniu oraz podejmowaniu decyzji.

4. Platforma informacyjno-konsultacyjna [PIK] – zagadnienie przygotowane przez Małgorzatę Bidłasik i Agnieszkę Kuśmierz, zaprezentowane przez Małgorzatę Bidłasik.

W prezentacji omówiono cel utworzenia oraz zasady działania platformy informacyjno-komunikacyjnej, jako systemu rozszerzającego możliwości pracy Zespołu Lokalnej Współpracy – możliwość śledzenia zmian w PZO, komentowania ich i dyskusowania o nich na forum, wprowadzania własnych dokumentów, a po zakończeniu prac nad PZO możliwość prowadzenia monitoringu wykonywania zadań.

5. Problematyka zagrożeń dla celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 – zagrożenia wynikające z uwarunkowań społeczno-gospodarczych – zagadnienie przygotowane przez Zdzisława Cichockiego i Jana Borzyszkowskiego, zaprezentowane przez Jana Borzyszkowskiego

Omówiono czynniki (generatory) zagrożeń wynikające z sytuacji społeczno-ekonomicznej gmin, przyjętych strategii rozwoju gospodarczego oraz polityki przestrzennej gmin, na terenie których znajdują się oba obszary Natura 2000.

6. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 PLH200018 Czerwony Bór – charakterystyka omówiona przez Łukasza Chachulskiego

W referacie dotyczącym obszaru Natura 2000 PLH200018 Czerwony Bór przedstawiono ogólną charakterystykę obszaru Natura 2000. Stwierdzono, iż obszar składa się z dwu części, a przedmiotami ochrony na omawianym terenie 9 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Zwrócono uwagę na reprezentatywność siedlisk, ich powierzchnię, występowanie na tym Obszarze, zagrożenia poszczególnych typów siedlisk. Podkreślono, że siedliska takie jak murawy napiaskowe, wrzosowiska i jałowczyska nie są siedliskami klimaksowymi na przedmiotowym Obszarze i, że takim siedliskiem jest bór chrobotkowy, w związku z czym w dalszych etapach prac może zaistnieć sytuacja wyboru pomiędzy utrzymaniem muraw, wrzosowisk lub jałowczysk bądź pozwoleniem na sukcesję i przekształcenia ich w bory chrobotkowe.

Po prezentacji pan Dariusz Godlewski zwrócił uwagę, że na terenie Nadleśnictwa realizowany jest Program leśnych gatunków genowych dla potrzeb 5 RDLP. 100 ha w obrębie Czerwonego Boru zostało wyznaczone dla tworzenia plantacji drzew. Podkreślił, że lokalizacja została uzgodniona z RDOŚ w Białymstoku. Zaapelował, by w PZO został uwzględniony program i określone sprzyjające uwarunkowania dla jego realizacji.

7. Prawne (i inne) skutki ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – zagadnienie przygotowane przez Zdzisława Cichockiego i Jana Borzyszkowskiego, zaprezentowane przez Jana Borzyszkowskiego

W wystąpieniu zwrócono uwagę na następujące zagadnienia:

- ograniczenia w gospodarowaniu,
- ograniczenia w zagospodarowaniu terenu:
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- narzędzia egzekwowania ustaleń planu zadań ochronnych,
- art. 36, ust. 3 → problemy rekompensaty finansowej,
- art. 37 → nakazy wstrzymania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i podjęcie właściwych działań naprawczych,

które były przyczynkiem do dalszej dyskusji w **panelu dyskusyjnym (część II warsztatów)**.

W części dyskusyjnej jako pierwszy głos zabrał pan Dariusz Godlewski (Nadleśnictwo Łomża). Stwierdził, że na terenie Obszaru znajdują się, bądź są planowane obiekty mogące negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony, które w ramach prac nad PZO powinny zostać uwzględnione i wymienił:

- planowane lotnisko sportowo-sanitarne, które znajduje się w aktualnym MPZP gminy Zambrów i konieczne jest rozważenie czy będzie możliwość zrealizowania tej inwestycji i jak powinien być zagospodarowany teren wokół,
- istniejącą strzelnicę myśliwską,
- istniejący Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze (wraz ze składowiskiem) – podkreślił, że jest to obiekt niezbędny dla gminy Zambrów i gmin sąsiednich, którego lokalizacja jest akceptowana przez lokalną społeczność i ważne jest, by nie ograniczać możliwości ewentualnej rozbudowy obiektu, gdyż brak jest alternatywy innej jego lokalizacji,
- ośrodek karny, który w prawdzie znajduje się poza obszarem Natura 2000, ale może na niego oddziaływać,

- istniejący sztuczny zbiornik przeciwpożarowy o powierzchni ok. 2 ha, którego budowa była konieczna ze względu na bardzo duże zagrożenie pożarowe Obszaru,
- planowaną modernizację istniejących i budowę nowych dróg przeciwpożarowych,
- prowadzone w granicach obszaru Natura 2000 badania naukowe, programy naukowe i te również powinny być uwzględnione,
- penetrację terenu w kontekście wykorzystania przez mieszkańców sąsiadujących z Obszarem miejscowości dla przejazdów pomiędzy tymi miejscowościami – podkreślił, że zakaz ruchu spowodowałby niemal trzykrotne wydłużenie przejazdów.

Pan Dariusz Godlewski podkreślił, że sygnalizuje te problemy w kontekście dalszych działań związanych z tworzeniem PZO, tak by przez PZO nie zahamować funkcjonowania terenu, zwłaszcza w kontekście dalszego funkcjonowania i rozbudowy ZPiUO w Czerwonym Borze.

Pan Jan Borzyszkowski pokreślił, że jest to bardzo dobry początek funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy i wszystkie głosy w trakcie dalszych prac zostaną uwzględnione. Następnie przekazał głos panu Stanisławowi Rykaczewskiemu (V-ce Staroście Powiatu Zambrowskiego), który zwrócił uwagę na konieczność uwzględnienia funkcjonowania na przedmiotowym Obszarze różnych podmiotów gospodarczych i umożliwienia im dalszego rozwoju. Zwrócił również uwagę na nieobecność przedstawiciela gminy Zambrów, na terenie której znajduje się większość obszaru Natura 2000 Czerwony Bór. Podkreślił, że przedstawiciel gminy powinien zostać zaproszony do udziału w Zespole Lokalnej Współpracy. W odpowiedzi pani Agnieszka Kuśmierz poinformowała, że Gminy Zambrów została zaproszona do udziału w ZLW.

Stwierdził, że dla lokalnej społeczności ważna jest sieć dróg na obszarze Czerwonego Boru i zasugerował rozważenie wydzielenia dróg z Obszaru, by ułatwić ewentualne modernizację dróg. Podkreślił też konieczność uwzględnienia planowanego lotniska sportowo-sanitarnego przy tworzeniu PZO. W odpowiedzi Pan Jan Borzyszkowski zwrócił uwagę, że lotnisko sanitarne jest inwestycją, w przypadku której uwzględniony będzie nadrzędny interes społeczny. Podkreślił również, że na obszarze Natura 2000 możliwe jest prowadzenie działalności inwestycyjnej, jednak nie może ona zagrażać przedmiotom ochrony.

Następnie Pani Barbara Gołowacz zapytała, czy w ramach przygotowania PZO zostanie przeprowadzona inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych na obszarze Natura 2000 Czerwony Bór, jaki czas został na nią przeznaczony i czy autorzy będą posiłkowali się danymi archiwalnymi. Odpowiadając pan Jan Borzyszkowski poinformował, że na opracowanie projektu dokumentacji zespół ma czas do 15.11.2013 r. i w związku z tym nie będzie możliwości wykonania pełniej inwentaryzacji przyrodniczej Obszaru, przeprowadzona zostanie w wielu miejscach weryfikacja terenowa wyników dostępnych inwentaryzacji.

Pan Stanisław Kułak (RDLP Białystok) poprosił, by w weryfikacji zostały uwzględnione takie miejsca, w których siedliska wg Nadleśnictwa zostały niewłaściwie zaklasyfikowane. Zadał również pytanie dotyczące takich siedlisk, jak wrzosowiska czy jałowczyska, na których jest widoczna sukcesja w kierunku boru chrobotkowego – czy w tym przypadku siedliska zostaną zaklasyfikowane jako bór chrobotkowy?

Pan Łukasz Chachulski stwierdził, że w wyniku weryfikacji powstaną raporty dla reprezentatywnej grupy stanowisk w odniesieniu do poszczególnych siedlisk (jednak nie dla wszystkich, bo w tak krótkim czasie nie jest możliwe dotarcie we wszystkie miejsca). Podkreślił, że w weryfikacji liczy na wsparcie Nadleśnictwa Łomża. Odniósł się również do

kwestii zmiany typu siedliska, stwierdzając, że tam gdzie zachowały się wrzosowiska czy jałowczyska, które warto chronić przed sukcesją wskazane będzie uwzględnienie usuwania nalotu sosny i pozostawienie tego typu siedliska, jednak gdy sukcesja jest znacząco zaawansowana konieczne będzie rozważenie, czy nie warto w takim przypadku pozwolić na rozwój boru chrobotkowego i tak zaklasyfikować siedlisko. Pan Łukasz Chachulski wypowiedział się także w kwestii dostępu do dróg na terenie Obszaru – uznał, że konieczne jest wyznaczenie dróg, które mogą być użytkowane przez wszystkich i ograniczenie ruchu na pozostałych.

Pan Jarosław Matysiewicz odniósł się do jednego z prezentowanych zdjęć siedlisk Obszaru przedstawiającego wg Łukasza Chachulskiego bór świeży w miejscu, gdzie wg archiwalnych danych powinno występować siedlisko boru chrobotkowego i stwierdził, że przypuszcza, iż można w tym miejscu zrobić takie zdjęcie, które potwierdzi występowanie boru chrobotkowego. Poinformował, że w trakcie wykonywanej w 2011 r. inwentaryzacji Nadleśnictwo nie zgodziło się z lokalizacją niektórych siedlisk i część stanowisk była weryfikowana przez Nadleśnictwo Łomża i RDOŚ wspólnie w terenie. Stwierdził, że wskazane byłoby informowanie nadleśnictwa o zmianach w stosunku do danych archiwalnych na bieżąco w trakcie weryfikacji terenowej.

Pan Chachulski nie zgodził się, że w przedstawionym na fotografii rejonie Czerwonego Boru występuje bór chrobotkowy, szczegółowo opisał rejon. Poinformował również, że w trakcie prac zostanie pracownikom Nadleśnictwa przedstawiona do weryfikacji mapa z lokalizacją wszystkich stanowisk. Pani Małgorzata Bidłasik (koordynator Planu) dodała, że wyniki weryfikacji terenowej zostaną opracowane w postaci cyfrowych warstw informacyjnych (pliki shp, tabel atrybutów), które zostaną udostępnione Nadleśnictwu i RDLP w Białymstoku w celu weryfikacji i dyskusji.

Następnie pani Agnieszka Kuśmierz poinformowała o możliwości zorganizowania kolejnego warsztatu jako terenowego w celu obejrzenia problemowych rejonów Obszaru, co zostało zaakceptowane przez zebranych.

Na zakończenie dyskusji pani Beata Bezubik podziękowała uczestnikom i zaprosiła na kolejne spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy.

Małgorzata Bidłasik

Koordynator Projektu Planu Zadań Ochronnych